

UKA 2016/39: Nunatsinni tunngaviusumik inatsiseqalernissaanik siunnersuusiortussamik isumalioqatigiissitamik pilersitsinissaq Inatsisartut Naalakkersuisunut piginnaatitsissummik tunniussinissaat siunertaralugu Inatsisartunut aalajangiiffissatut siunnersuut.

(Namminersornermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunaateqarnermullu Naalakkersuisoq)

Akissuteqaat

(Namminersornermut, Pinngortitamut, Avatangiisinut Nunaateqarnermullu Naalakkersuisoq)

Aappassaanneerqarnera

Inatsisinut Ataatsimiititaliap isumaliutissiissuteqarnerannut allannguutissatullu siunnersuutigineqarneranut Naalakkersuisut qujapput.

Naalakkersuisut paasisinnaavaat Isumaliutissiissummik suliaqarnissamut Inatsisinut Ataatsimiititaliamut atugassarititaasut pitsaanerpaajusimangitsut. Naalakkersuisut isumaqatigigaat ataatsimiinnermi siusinnerusukkut suliarinninnissamut piffissaqarnerulluni siunnersuut oqallisigineqarsimasuuppat pitsaanerusimassagaluartoq, kisianni tamanna ajoraluartumik ajornartoq paasinarsisimavoq.

Paarlattuanik ataatsimiinnermi matumani siunnersuutip ilanngunneqarnissaa iluatsimmat tulluusimaarutigaarput. Ajornangitsuaraavoq kinguartiterinissaq, kisianni aaqqiissutaanaviarani. Siunnersuut ataatsimiinnermi matumani suliarineqartariaqarnera pingaaruteqarpoq, nunarput, immitsinnut aammalu kinguaariaat tulliuttussat eqqarsaatigalugit taamaaliortariaqarpugut. Oqaluttuarisaanermi pingaarutilerujussuuvoq aammalu alloriarneq ullumikkut ataatsimoorluta ingerlaqqiffigisassarput pingaaruteqarpoq.

Naalakkersuisut innuttaasut eqqumaffigaat. Kikkut tamarmik akuutinneqassapput aammalu inatsisinik tunngaviusussanik suliaqarnermi peqataassallutik. Suliaqarnissaq immitsinnut paasisimanissatsinnut, ataqatigiinnitsinnut aammalu kinaassutsitta nukittorsarneqarnissaanut pingaaruteqarpoq. Inatsisinik tunngaviusussanik suliaqarnerup inuiattut ataatsimoortissagaatigut kissaatiginarpoq. Kikkut tamarmik suliaqarnermi peqataanissamut tikilluaqusaallutik misigisimassapput. Nunatsinni assigiinngisitaartuunerput qujarutissavarput aammalu nukittuffivut isiginiassallugit.

Angalanerit annertuut tamarmik alloriarnermik siullermik aallartittarput. Tamanna akisussaaffik tigugutsigu namminiilivinnissaq pillugu siunnerfeqarneq angusinnaavarput. Innuttaasut ikittuaraavugut, taamaattumik kikkut tamarmik atorfissaqartinneqarput. Tamatta immikkut annertunerulaartumik tunniussaqaassaagut. Meerartavut pitsaasumik toqqissimasumillu peroriartortariaqarput aammalu kinaassuserput ineriartortittariaqarparput. Tamarmik immikkut qanoq pingaaruteqartiginertik naleqartiginerlu ilisimassavaat. Peqatigisaanik uagut inersimasutut assersuutissaalluarluta maligassiuisaagut, aammalu

peqatigiilluta siunissarput kissaatigisarpullu ilusilersorsinnaallugu meerartatsinnut takutissavarput.

Allannguutissatut siunnersuutip oqaasertalerneqarsimaneratut, akuerineqarnerata kingunerisaanik, Naalakkersuisut inatsisinut tunngaviusussanut isumalioqatigiissitamik pilersitsinissamik piginnaatinneqassapput, ilanngullugu suliakkiutit allassimaffiata imarisassai aamma isumalioqatigiissitap katitigaanera pillugit aalajangiissallutik. Tamatumunnga tunngaviuvoq suliap ingerlanerata sukkasuumik aallartinneqarsinnaanissaata qulakkeerneqarnissaa. Suliassamut annertuumut aammalu akisussaaffimmut tassunga atasumut tunngatillugu Naalakkersuisut ataqqinnipput, aammalu allannguutissatut siunnersuut akuerineqassappat, Ataatsimiititaliaq, Inatsisartut minnerunngitsumillu innuttaasunut ingerlaavartumik ilisimatittassallugit.

Naalakkersuisut maluginiarpaat Kalaallit Nunaannut naalagaaffittut namminiivittut inatsisinut tunngaviusussanut missingiummik suliaqartoqarnissaa, suliassat allassimaffianni ilaatinneqassasoq, Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Naalakkersuisunut kaammattuutigigaat. Kiisalu Naalakkersuisut isumalioqatigiissitamut siulittaasumik aamma siulittaasup tullianik toqqaassasut, ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut kaammattuutigaat. Naalakkersuisut aamma maluginiarpaat, ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut tikkuaraat, Inatsisinut Ataatsimiititaliaq partiinit Inatsisinut Ataatsimiititaliami aallartitaqartussaannikkaluartunit, tamaginnit aalajangiisnaatitaanani peqataasartussamik tapertaqartinneqartariaqartut. Amerlanerussuteqartunit allannguutissatut siunnersuut oqaaseqaatinut taakkununnga naapertuuppoq.

Peqatigisaanik isumanerluutaasut Inatsisinut Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut ernumatitut oqaatigisaat Naalakkersuisut tusarnaarpaat aammalu pimoorussisutut isigalugit. Ikinnerussuteqartut ilaatigut tikkuarpaat, isumalioqatigiissitap aallartissinnaalernissaa sioqqullugu apeqquterpassuusut paasinarsisinneqartariaqartut. Eqqorpoq suliaqarneq annertoq, aap, annertoorujussuaq pisussaavoq, kisianni taamaakkaluartoq aallartinnissaq pingaaruteqarpoq. Suliaqarnerup ingerlanerani apeqquterpassuit ersarinnerulertussaapput, tassanilu innuttaasunut tusarnaarnissaq pingaaruteqarpoq, taamaalilluni suliaqarnerup ingerlanerani amerlanerussuteqartunit taperserneqartunik aaqqiissutissarsisoqartassalluni.

Aammalu piffissanngorpat innuttaasut taasisinnerisigut namminiilivinnissaq pillugu aalajangiisuusussamik aalajangertoqartussaavoq. Aalajangernerit innuttaasut qulaatiinnarlugit pissanngillat – kisianni innuttaasunut aammalu innuttaasunit ilusilersuineq pissalluni.

Namminiilivinnissamik takorluugaqarneq oqartussaaqatigiinnermi aammalu kinaassutsikkut ineriartornerup, 1953-imiilli aqusaarsimasatta, ingerlanerani, ineriartorneruvoq pissusissamisoorpoq. Siullermik nunasiaataanermiit Danmarkip naalagaaffiata ilaatut ikaarsarpugut, kingusinnerusukkullu Namminersornerulerpugut aammalu 2009-imi Namminersorneq eqqunneqarluni. Alloriarnissami tullermi aqutissaq ataasiinnaavoq: tassalu Namminiilivinneq. Tamanna kialuunniit eqqumiigisinnaanngilaa, aammalu tassunga atatillugu inatsisinut nammineerluta tunngavigisassatsinnik suliaqarneq alloriarnerussaq pingaaruteqartoq. Inatsisinut tunngaviusussaq innuttaasuni sorlaqassaaq, taamaattumik Naalakkersuisut sinnerlugit naggasiutigalugu kikkut tamarmik suliaqarnermi peqataanissaannik kaammattorusuppakka. Isornartorsiuinerit aamma siunnersuutit pitsaasut,

inatsisip tunngaviusup pilersinneqarnissaata tungaanut suliap ingerlanerani
inerisarneqartussami, ilanngunneqassapput. Alloriarneq ullumi Kalaallit Nunaat sinnerlugu
aalajangiussassarput annertuujuvoq pingaaruteqarlunilu.

Taamatut oqaaseqarluta Naalakkersuisut Inatsisinut Ataatsimiititaliami
amerlanerussuteqartunit allannguutissatut siunnersuut taparserpaat allannguutissatullu
siunnersuutip akuerineqarnissaa inassutigalugu.